
نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۵۸۲

فردی

هو الحکیم

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود.

قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۵۸۳، «ذره» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «ذره» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «ذره» می‌باشد.^۱

امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین‌وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

۵۸۳	شماره
ذره	ریشه
۶	تعداد تکرار
۴	تعداد مشتقات
۴۴	تعداد ریشه مرتبط

فهرست مشتقات

۱. ذَرَأَ (۲)   ۲. ذَرَأَكُمُ (۲)   ۳. ذَرَأْنَا (۱)   ۴. يَذْرُؤُكُمْ (۱)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱. اذن (۱)	۱۰. ابي (۱)	۱۹. ذکر (۱)	۲۸. عين (۱)	۳۷. لون (۱)
۲. ارض (۴)	۱۱. بصر (۲)	۲۰. زعم (۱)	۲۹. غفل (۱)	۳۸. ليس (۱)
۳. الله (۴)	۱۲. جعل (۲)	۲۱. زوج (۲)	۳۰. فطر (۱)	۳۹. مثل (۱)
۴. اله (۴)	۱۳. جنن (۱)	۲۲. سمع (۲)	۳۱. فقه (۱)	۴۰. نصب (۱)
۵. انس (۱)	۱۴. جهنم (۱)	۲۳. سمو (۱)	۳۲. قلب (۱)	۴۱. نعم (۲)
۶. انن (۱)	۱۵. حرث (۱)	۲۴. سوء (۱)	۳۳. قول (۲)	۴۲. نفس (۱)
۷. اول (۲)	۱۶. حشر (۲)	۲۵. شرک (۳)	۳۴. قوم (۱)	۴۳. وصل (۲)
۸. اوی (۱)	۱۷. حکم (۱)	۲۶. شیء (۱)	۳۵. کثر (۱)	۴۴. وله (۴)
۹. ائی (۱)	۱۸. خلف (۱)	۲۷. ضلل (۱)	۳۶. کون (۲)	

فهرست آیات

۱. {الأنعام - ۱۳} وَ جَعَلُوا لِلَّهِ مِمَّا ذَرَأَ مِنَ الْحَرْثِ وَالْأَنْعَامِ نَصِيبًا فَقَالُوا هَذَا لِلَّهِ بِرِغْمِهِمْ وَ هَذَا لِشُرَكَائِنَا فَمَا كَانَ لِشُرَكَائِهِمْ فَلَا يَصِلُ إِلَى اللَّهِ وَ مَا كَانَ لِلَّهِ فَهُوَ يَصِلُ إِلَى شُرَكَائِهِمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ
۲. {الأعراف - ۱۷} وَ لَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِنَ الْجِنَّةِ وَالْإِنْسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَ لَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَ لَهُمْ آذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ
۳. {النحل - ۱۳} وَ مَا ذَرَأَ لَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَذَكَّرُونَ
۴. {المؤمنون - ۷۹} وَ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ
۵. {الشورى - ۱۱} فَاطْرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَ مِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا يَذُرُّكُمْ فِيهِ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ
۶. {الملك - ۲۴} قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ